

Sak 6/24: Kvote for betinget skadefelling av jerv i region 3/Oppland i 2024/25

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemnda i region 3 vedtar en kvote på 5 jerver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2024 til 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for hele rovviltregion 3/ Oppland.

Vi stiller følgende vilkår:

- Forvaltningsplanen for rovvilt i region 3 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.
- Felling eller forsøk på felling av jerv skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på telefon 970 29 840. Skytter har ansvaret for at meldingen kommer frem, også der dette videreformidles via andre (f.eks. fellingsleder). Utenom åpningstidene for Statsforvalterens vakttelefon, skal det sendes melding på SMS.
- Den som skadeskyter jerv skal uten opphold underrette Statsforvalteren på telefon 970 29 840 og nærmeste politimyndighet.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Gjennom saksutredningen er nemnda forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus- og utvikling. Nemnda viser til sekretariatets vurderinger om at et slik uttak ikke vil medføre for stor belastning på jervebestanden, og at de rettslige vilkårene for å vedta kvote for betinget skadefelling av jerv er oppfylt.

Her finner du [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#).

Bakgrunn for saken

Skadefelling av jerv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

De regionale rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling jf. rovviltforskriften § 8, når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og den områdeavgrensning som er satt, jf. rovviltforskriften § 9. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

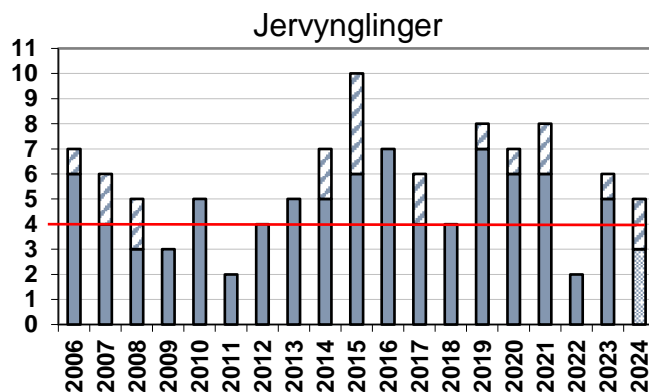
Bestandssituasjonen for jerv

Det gjennomføres en årlig registrering av antallet ynglinger av jerv i Norge. I tillegg samles det inn ekskrementer, hår og urin for individbestemmelse gjennom DNA-analyse. Bestandsstørrelsen estimeres både med utgangspunkt i antallet ynglinger og på bakgrunn av innsamlet DNA gjennom vinteren.

Yngleregistreringer

På nasjonalt nivå ligger jervebestanden over det fastsatte bestandsmålet på 39 årlige ynglinger. I 2023 ble det påvist 64 ynglinger i Norge. Samtidig var dette en betydelig oppgang fra 2022, da det ble dokumentert 45 ynglinger. Gjennomsnittet for de tre siste årene (2021-2023) var på 56,3 ynglinger. Årets yngleregistrering av jerv pågår enda. Så langt i 2024 er det påvist 40 jervekull på landsbasis.

I region 3 er det i perioden 2021-2023 påvist henholdsvis 8, 2 og 6 ynglinger av jerv, med et gjennomsnitt på 5,3 ynglinger over de siste tre år (figur 1 og tabell 1). Så langt i 2024 (pr. 06. mai), er det påvist 5 ynglinger av jerv i region 3/ Oppland. Oversikt over påviste ynglinger oppdateres fortløpende i [jervetelleren](#) på nettsidene til Rovdata.

Figur 1: Registrerte ynglinger av jerv i region 3/ Oppland 2006-2024. Registreringene i 2024 pågår fortsatt (prikket). Hiuttak det enkelte år er markert med skravor. Bestandsmålet er vist med rød strek.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3 – Saksframlegg

Tabell 1: Påviste (antatt/dokumentert) ynglinger av jerv på kjente ynglelokaliteter fra 2010-24. Grønn farge er ynglinger innenfor yngleområdet jf. forvaltningsplan. Registreringsarbeidet er ikke ferdig i 2024. *) Hiuttak foretatt etter vedtak i Miljødirektorat

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
NOP 001 Skamsdalen (Lesja - N)				x						x				x*)	
NOP 002 Svartdalen (Lesja - N)					x		x					x	x		
NOP 003 Grøndalen (Lesja - N)					x	x									
NOP 004 Lordalen (Lesja - S)	x			x	x	x	x	x		x	x	x*)		x	
NOP 005 Haverdalen (Dovre)			x	x		x						x	x	x	
NOP 006 Einbuggdalen (Dovre)										x					
NOP 007 Vulu- Musvoldalen (Sel)			x			x		x			x	x		x	
NOP 008 Samdalen (Ringebu)	x					x*									
NOP 009 Storfjellet (Ringebu)					x*							x*)			x*)
NOP 010 Tjønnseterfjellet (N-Fron)	x									x	x*)				x*)
NOP 011 Dalsida Vest (Lesja - N)							x		x						
NOP 012 Torddalen (Skjåk - N)															
NOP 013 Kjølen (Lesja/Lom)				x	x	x*	x			x	x	x			
NOP 014 Visdalen (Lom)						x	x	x	x	x					
NOP 015 Mysubytta (Skjåk - S)	x	x	x			x	x		x		x	x		x	x
NOP 016 Lundadalen (Skjåk - S)			x			x*		x	x	x	x			x	x
NOP 017 Sikkilsdalen (N-Fron)							x	x*)							
NOP 018 Langsua	x	x			xx										
NOP 019 Jetta (Vågå/Dovre)				x											
Xxx Grimsdalen øst (Dovre)					x*										
NIN 001 Strynefjellet (ny i 2020)											x	x			
NOP 020 Åstdalen (Øyer)						x*				x*)					
NOP 021 Skjerdingen (Ringebu)								x*)							
NIN 006 Gjende (Vågå)															x

DNA-analyser

I registreringsperioden 2022/23 ble det funnet DNA fra 28 jerver med hovedtilhold i region 3/Oppland. Basert på innsamlet DNA, er bestanden for regionen estimert til 33 (28-38) individer om vinteren 2022/23, hvorav 18 var hunner og 14 var hanner. Estimater for antallet jerver i regionen har vist seg å være relativt stabil de siste fem årene (tabell 2).

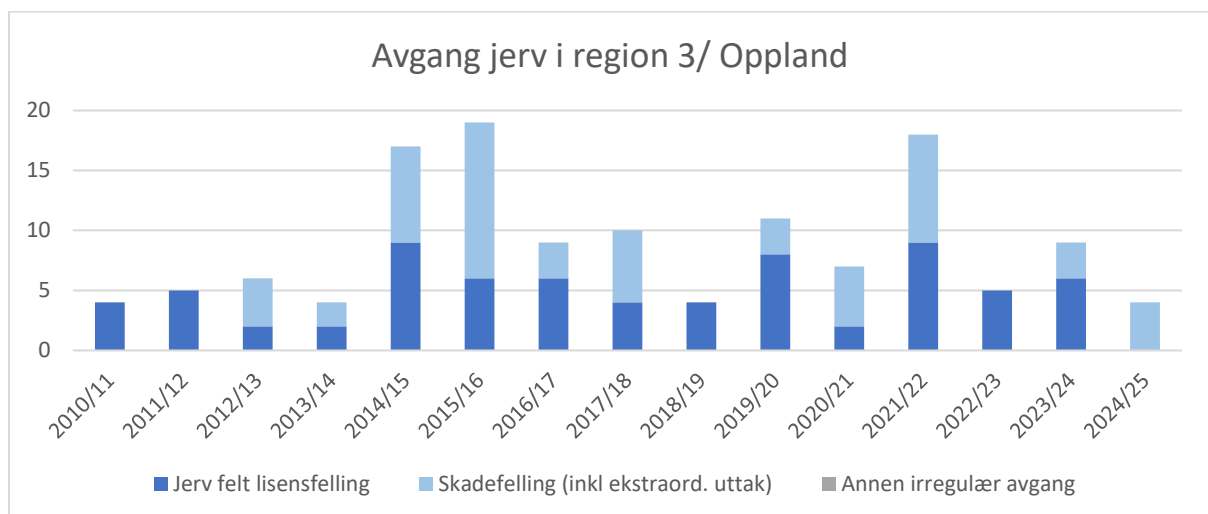
DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden begynte først å skille kjønnene i 2021. Analyser viser en liten økning i antallet hannjerver, mens det har vært en liten nedgang i antallet tisper sammenlignet med tallene fra 2021, som illustrert i tabellen.

Tabell 2: Resultater av DNA- overvåking av jerv i region 3/ Oppland i perioden 2016-2023

År	Antall fungerende prøver	Individer med geografisk midtpunkt i region 3/ Oppland	Hunner	Hanner	Estimert bestand for overvåkings sesongen
2016	102	21			
2017	84	19			
2018	98	20			
2019	95	24			27,3 (22-33)
2020	118	24			28,7 (24-34)
2021	147	27	22 (17-28)	12 (9-15)	34 (28-40)
2022	91	26	17 (13-22)	10 (7-13)	27 (21-33)
2023	180	28	18 (14-22)	14 (12-17)	33 (28-38)

Skadefelling, lisensfelling og annen avgang

I 2023/24 ble det felt 6 jerv under lisensfelling. Blant disse ble en hann og to tisper felt i jerveprioritert sone, mens to hannjerv og en tispe ble felt i beiteprioritert område. Kvoten var, etter endring vedtatt av KLD, på totalt 10 dyr. Innenfor denne kvoten ble det tillatt å felle opptil 5 dyr, hvorav 2 hunndyr, innenfor jerveprioritert område. I løpet av 2023 ble det gjennomført ett hiuttak som en del av forvaltningstiltakene (figur 2). Per dags dato (03. mai) er det gjennomført to hiuttak utenfor forvaltningsområdet for jerv i region 3 denne sesongen.

Figur 2: Avgang av jerv gjennom lisensfelling, skadefelling og annen irregulær avgang pr. jaktår (1. april - 31. mars) i perioden 2010/11 - 2023/24.

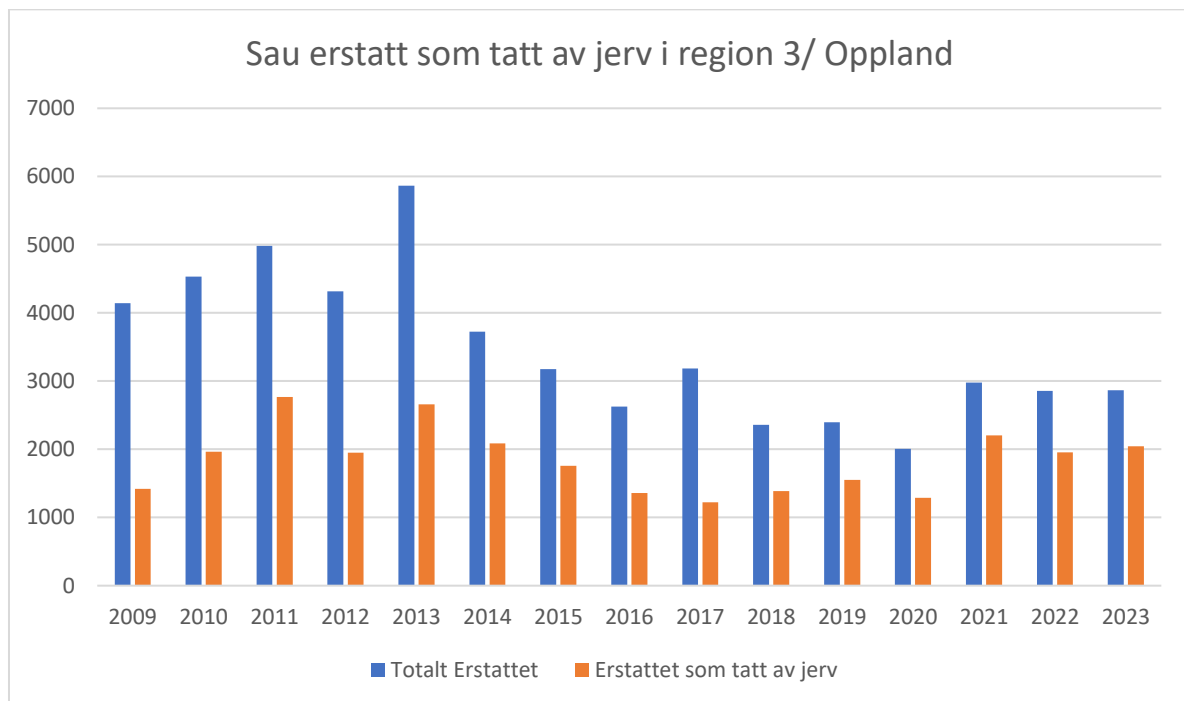

Tap og skadesituasjonen for husdyr og tamrein på beite

Sau

Omfanget av tap av sau til jerv har vist en nedgang over år, men med en økning i 2021/ 2022 i forhold til foregående år. Jerv er den arten som forårsaker flest skader på sau i region 3. I 2023 ble det erstattet 2046 sauer som tapt til jerv (figur 3). De fleste dokumenterte skadene forårsaket av jerv er påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv (figur 4).

Totalt ble det dokumentert/antatt 75 skadde sau og lam i beitesesongen 2023. Av disse ble 12 sau funnet før 31. juni, noe som tilsvarer 16%. Fra 1. august til sanking ble 84 % funnet. I perioden 1. august til 19. august ble 28 sau dokumentert tatt. Og fra 20. august til sanking ble det tatt 35 lam, noe som utgjør 55% av totaltapet til jerv i perioden 1. august til sanking.

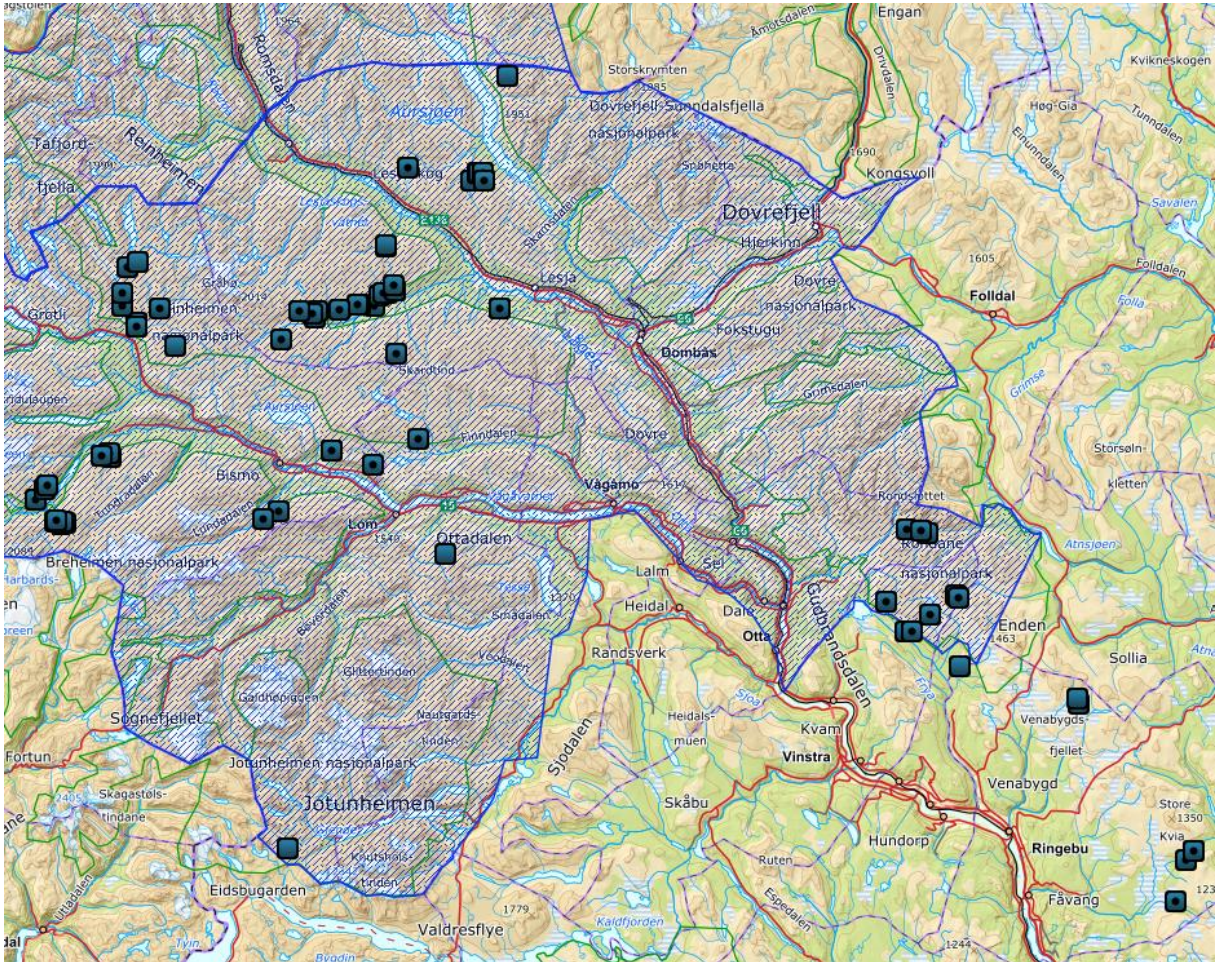
Figur 3: Antallet sau erstattet totalt og sau erstattet som tatt av jerv i region 3/ Oppland i perioden 2009 – 2023.

Tamrein

Tamreinen bruker utmarksbeite året rundt, og er dermed utsatt for potensielle rovviltangrep når de er ute på disse beiteområdene. Tap av tamrein til jerv i region 3/ Oppland har vært begrenset. I reindriftsåret 2023/2024 ble det erstattet 22 dyr som tapt til jerv. Dette er en oppgang fra forrige reindriftsår, da det ble erstattet 19 dyr.

Sekretariatet for rovviltneimda i region 3 – Saksframlegg

Figur 4: Dokumenterte og antatte jerveskader på sau og tamrein i region 3/ Oppland og tilgrensende områder i 2023. Forvaltningsområde for jerv i blå skravur.

Sekretariatets vurderinger

Rovviltnemndas myndighet

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling, jf. forskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for jerv baseres på gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger.

Ifølge de offisielle rapportene fra Nasjonalt overvåkingsprogram er gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 3/Oppland de tre siste årene (2021-2023) på 5,3. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet på 4 ynglinger i regionen, og nemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling.

Sekretariatenes vurdering av det rettslige grunnlaget

Jerv er fredet i Norge. Felling kan likevel tillates blant annet for å forhindre skade på husdyr og tamrein jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav b. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Loven må forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. For jerv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

Vilkåret om at uttaket må avverge skade

Det slippes et stort antall husdyr og tamrein på beite fordelt over hele regionen, og det oppstår årlig store tap av beitedyr forårsaket av jerv i en del områder. Hvor skadene oppstår, og hvor omfattende de er, varierer fra år til år. Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning, som legger grunn at det i beiteprioriterte områder skal være lav terskel for felling. Terskelen skal være tilsvarende høyere innenfor rovviltprioriterte områder. Samtidig viser tall fra erstatningsoppgjøret at en betydelig del av tapene til jerv skjer innenfor jerveprioritert sone. I 2023 ble det erstattet ca. 2050 sauer og 22 tamrein som tatt av jerv i region 3. Det meste av de dokumenterte skadene på sau er påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv (figur 4).

Etter sekretariatets oppfatning er det et stort skadepotensial på sau både innenfor beiteprioritert område og innenfor forvaltningsområdet for jerv. Det vil med stor sannsynlighet oppstå skader på både sau og tamrein i region 3/ Oppland også i kommende beitesesong. Sekretariatet viser til at forvaltningsplanen for rovvilt i region 3 skal ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser. Det vil være høyere terskel for å iverksette felling innenfor forvaltningsområdet for jerv enn i beiteprioriterte områder. Vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b anses med bakgrunn i dette å være oppfylt for hele regionen.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse- fastsetting av kvote

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Ved vurdering av kvote for skadefelling skal rovviltnemndene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle bestandsmålet for regionen.

I 2023 ble det påvist 64 ynglinger i Norge, og jervebestanden var dermed over det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger. Så langt i 2024 er det påvist 40 jerveynglinger på landsbasis. I region 3/ Oppland har antallet ynglinger over tid vært betydelig over det regionale

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3 – Saksframlegg

bestandsmålet, med et gjennomsnitt på 5,3 de tre foregående årene. De fleste ynglingene er de siste årene påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv. Dette er i tråd med målene med den differensierte forvaltningen og forvaltningsplanen. Estimer basert på den romlige fangst-gjenfangstmodellen viser at det har vært et stabilt antall individer i regionen de seneste årene. Det er verdt å merke seg en liten nedgang i antallet hunner ved siste registrering sammenlignet med forrige år, mens det er en økning i antallet hanner.

I vurderingen av bestandens overlevelse må forekomsten av jerv sees i sammenheng med den større fennoskandiske bestanden. I Skandinavia har bestanden vært nokså stabil på ca. 160 ynglinger de siste tre årene. I løpet av overvåkingssesongen 2023 var det en nedgang i antall ynglinger sammenlignet med fjoråret, men på grunn av ufullstendig rapportering fra enkelte regioner, er ikke resultatet for 2023 fullt ut sammenlignbart med foregående år. I tillegg må hensynet til genetisk utveksling mellom den østlige og vestlige delpopulasjonen tillegges vekt. I region 5 har bestanden over flere år vært betydelig over bestandsmålet, samtidig har det vært et relativt høyt uttak gjennom lisensfelling i områdene som grenser mot region 3. Et høyt uttak over år i områdene mellom delpopulasjonene kan ha en negativ innvirkning på utveksling av individer. Det er viktig at denne situasjonen følges nøye og vektlegges også i fremtidige vedtak om lisensfelling.

Sekretariatet viser til at skadefelling ikke er et virkemiddel for å regulere bestanden, men at formålet er å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Statsforvalteren må i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting opp mot regional forvaltningsplan og kriteriene i rovviltforskriften. Dette innebærer at det skal være en lav terskel for felling av skadegjørende individer i beiteprioriterte områder. Tilsvarende skal det være en høyere terskel i rovviltprioriterte områder der beitebruket skal tilpasses rovviltsituasjonen.

I 2023/ 24 fastsatte rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling på 5 jerver. Totalt ble det gitt 9 skadefellingstillatelser på jerv i region 3 denne beitesesongen, inkludert forlengelser av gitte tillatelser. Det ble ikke felt jerv under skadefelling i 2023/24. Skadeomfang og behovet for å iverksette forebyggende skadefelling på jerv varierer fra år til år. Ut fra bestandssituasjonen i region 3 og hvor mange skadesituasjoner som erfaringsmessig kan oppstå i løpet av beiteperioden, mener Statsforvalteren det kan være behov for å ha en skadefellingskvote på 5 jerver for perioden 1. juni 2024 - 15. februar 2025. Det er i denne vurderingen tatt hensyn til at det kan bli tatt ut dyr på hiuttak/ ekstraordinært uttak som belastes kvota før beitesesongen.

Ut fra tilgjengelig kunnskap om bestandens status og utvikling, mener sekretariatet at en kvote for betinget skadefelling på 5 dyr er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på jervebestanden. Sekretariatet viser til at dyr som eventuelt blir felt ved skadefelling i løpet av beitesesongen også vil trekkes fra kvoten for lisensfelling. Et slikt uttak anses å ikke ville true jervebestandens overlevelse jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. Med et slikt uttak mener sekretariatet at det også vil være tilstrekkelig sikkerhet for fire ynglinger av jerv i regionen kommende år.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 3 – Saksframlegg

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte

De fleste år er jerv det rovviltet som gjør størst skade på sau i region 3/ Oppland. Statsforvalteren gir hvert år tilskudd til gjennomføring av ulike forebyggende tiltak, både forberedte og akutte. Skadepotensialet kan mest effektivt reduseres gjennom tiltak som skiller beitedyr og jerv. Skader fra jerv tiltar typisk i den siste delen av beitesesongen, og tidlig nedsanking av sau er derfor et effektivt skadeforebyggende tiltak. Tidlig sanking gjennomføres i mindre grad i region 3 og i hovedsak gjennomføres det da som akutt-tiltak. Etter sekretariatets oppfatning kan tidlig sanking gjennomføres i større omfang, også som et planlagt tiltak i de mest utsatte beiteområdene. Sekretariatet viser i den sammenheng til rovviltforliket der det fremgår at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i rovviltprioriterte områder. Samtidig er det mange områder der dyretall og forgrunnlag gjør tidlig sanking utfordrende å gjennomføre, også innenfor jerveprioritert område. I mange områder er det ikke tilstrekkelig tilgang til innmarksbeiter/ beredskapsbeiter for å gjennomføre et slikt tiltak i stor skala.

Forebyggende tiltak kan til en viss grad redusere omfanget av skader i en del områder. Etter sekretariatets vurdering foreligger det imidlertid ikke tiltak som på en tilfredsstillende måte kan forhindre omfattende skader av jerv på husdyr og tamrein. Det vil fortsatt være et behov for å kunne ta ut skadegjørende individer i akutte skadesituasjoner, også innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Jervebestanden er godt undersøkt med årlige bestandsregistreringer, og man har dermed god oversikt over status og utvikling i bestanden.

“Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak.

Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Siste rapporter som oppsummerer jervebestandens status og utvikling i Norge er NINA rapportene [2338](#) (yngleregistreringer av jerv) og [2386](#) (DNA-basert overvåking). I tillegg gjøres det fortløpende registrering av all avgang av jerv, samt av resultater fra inventeringer av ynglehi i Rovbase. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for jerv mener sekretariatet å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling av jerv, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 3/ Oppland. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3 – Saksframlegg

Sekretariatets konklusjon

Gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 3/ Oppland de tre siste årene er over bestandsmålet. Rovviltneemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i 2024/25. Sekretariatet anser at det rettslige grunnlaget for å fastsette kvote for skadefelling er oppfylt. For å forebygge skader på beitedyr og med hensyn til bestandssituasjonen, anbefaler sekretariatet at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på 5 jerver i region 3/ Oppland.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Therese Ruud
seniorrådgiver

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 3, 07.05.2024